

Den lange isolation og nedlukning under pandemien har efterhånden sat sig kognitivt: Det er svært at koncentrere sig i længere tid ad gangen, hjernen er flyvsk og understimuleret og er nærmest gået i dvale. Første nedlukning virkede modsat – den var nærmest en åbenbaring for mange, der brugte pausen fra arbejdslivet på at vandre i naturen eller købe sommerhuse. Sådan er det ikke længere. Nu er det ren overlevelse, mens den flimrende hjerne er blevet endnu mere ustadig.

Midt i al denne nedsmeltning er det en lise at læse i *Ny Jord*. Nummer 5 af det naturkritiske tidsskrift, der har format af en tyk indbundet bog, men som heldigvis kan læses i mindre bidder. Bogen rummer korte, prægnante og beåndede artikler, poesi, videnskabelige essays, nyoversat gammel litteratur og kunst. Alt sammen omhandlende natur og dette nummer med en fetich for skoven. Min nedlukningsramte hjerne har decideret slugt teksterne om tilbedelsen af træer, om egoets opløsning og om de såkaldte »oganere«, der lever af ingenting, mens øjnene har nydt den smukke grafiske opsætning og de kunstneriske indslag. *Ny Jord* er et wunderkammer af særligt udvalgt og kurateret stof, der føles decideret livsstimulerende.

Ballet åbner med Sapfo. De snart 3.000 år gamle fragmenter af den lesbiske digter har fascineret flere forlag synkront, og de er netop udkommet hos både forlaget Klim og Wunderbuch. Her er de i Mette Møestrups oversættelse, som Gyldendal udgiver senere i år. Sapfo åbner bogen med radikal naturbesyngelse, og så er scenen ligesom sat:

»Jorden er farvestrålende/i alle sine blomsterkranser«. Også i de tidligere udgaver af *Ny Jord* har der været uddrag af ældre litteratur, der har sat de nye tekster i tidsmæssig kontekst – fra Ovid til Frans af Assisi.

Via videnskabelige essays, poesi, litteratur og også kunst er det intentionen med det kritiske naturtidsskrift at vise, hvordan vi som art har besunget vores jord igennem tiden, men også at forholde sig til det kritiske momentum, vi oplever nu, hvor vores klode forandrer sig radikalt som følge af menneskets rovdraft på naturen.

Tidsskriftet udtrykker, at der ikke findes en »smittefri afstand mellem mennesket og naturen«, som det blev formuleret i første udgave i 2015. Det fik vi i 2020 at føle for alvor med udbruddet af den globale pandemi, der også nævnes og subtilt behandles i det nye nummer, for eksempel med et digt af D.H. Lawrence kaldet »Flagermusen«, hvor en strofe sigende lyder: »Flagermus, en utryghed der kryber ind i hovedet/ Mens flagermusene suser ovenfor!/ I flyvende galskab«, og digtet slutter endda »I Kina er flagermusen symbol på lykke./ Ikke for mig!«

Denne udgaves helt store flirt er træer og nærmere bestemt skoven. Jeg oplevede selv noget af en skovåbenbaring, da jeg for et par år siden læste den franske filosof Luce Irigarays *Through Vegetal Being*, der var en dyb spirituel læsning af skoven som åstedet for alt liv. Cirka samtidig viste Glyptoteket udstillingen *Ustyrlig Natur* med malerier af Théodore Rousseau, som ændrede min oplevelse af træer for bestandig.

I *Ny Jord nr. 5* er skoven både en scene for litteraturen og et konkret realpolitisk sted, hvor nutidens kampe udspiller sig. I den østrigske forfatter Elfriede Jelineks tekst »Skoven« er det begge dele på én gang

– som altid får hun lakonisk, nærmest kynisk klart, koblet en kritik af det hjernedøde forbrugssamfund sammen med patriarkatets undertrykkelse af kvinden.

En anden smuk skovtekst er den spanske filosof Maria Zambranos »Skovlysninger-ene«. Skovens lysninger bliver for Zambrano

jeg længe har læst. Hvis vi lærer at opleve vores eget »tomrum«, det, der hele tiden vil fyldes ud, som en lysning, så kan vi bedre modstå det meningsløse behov for stimulanser og stimuli. Lige her i vores coronaisolation resonerer det på et højere plan, og jeg takker undervejs i læsningen redak-

nalistik om emnet side om side. Efter en syret fortælling om »kurrefolket« (et folk, der svæver lidt over jordens overflade, når det begejstres) er det smukt at gå direkte ind i urskoven med den amerikanske journalist John McPhee eller senere at være på *rewilding*-vandring med journalist Pernille Stensgård, der tager de internationale strømninger om vild natur tilbage til den danske muld. Det er godt orkestreret af redaktørerne at få den lokale og aktuelle situation om naturbevarelsen i spil. For kampen udspiller sig også lige nu og her i et land, hvor kun få procent kan betegnes som vild natur.

Flere tekster omhandler det vilde potentiale i *rewilding*, for eksempel en ærlig og fin beretning fra Molslaboratoriet. Naturområdet blev doneret til Naturhistorisk Museum i 1941, og siden blev der brugt enorme ressourcer på at styre naturen i retning af den ideelle forestilling om vild natur, mens de først i 2016 faktisk droppede at styre og i stedet indsatte planteædere. Det var en fundamental ændring for laboratoriet, der »gik fra at være aktører til at være neutrale iagttagere«, og for nogen artsfæller er det vanskeligt ikke længere at være centrum i fortællingen. Men til gengæld en nødvendighed, mener mange.

Der er dog også kritikere af *rewilding* – for nok er det vigtigt, at mennesket finder en anden tilgang til naturen end at se den som en ressource, der er til for os, men det er måske også en vildfarelse at ville føre naturen tilbage til et sted før mennesket. For den idé gør sig igen skyldig i en skadelig dualisme mellem mennesket på den ene side og naturen på den anden. Det kan man for eksempel læse i Ursula K. Heises tekst »Environmentalister og posthumanismer«. En vigtig tekst i bogen, der taler direkte ind i aktuelle debatter om vores naturbegreb og menneskeopfattelse.

Spændvidden i teksterne udtrykker på den måde redaktionens udvidede forestilling om natur, der grundlæggende handler om at fravriste læseren den rodfæstede forestilling, at vi er noget ganske særligt, og samtidig understrege, at det er vi faktisk, fordi vi har påvirket den så meget, at aftrykket afgørende påvirker geologi og biologi.

Den form for tankegods har længe optaget både yngre digtere og kunstnere, hvorfor det også er meningsfuldt, at de inddrages i tidsskriftet. I dette nummer udgør kunstnerne endda personlige favoritter som Hannah Heilmann (der har malet billeder med brombær), Amalie Smith (der viser plastic fra husholdningen sammen med bagværk), Rasmus Myrup (med smukke tegninger af neandertalere, der har homoseksuel fri natur) og endelig Hannah Toticki Anbert, der i sin praksis forbinder arbejdslivets pres og den teknologiske udvikling med menneskets/naturens udpinthed.

Det, der samler alt dette forskelligartede materiale, er den grafiske opsætning, der hver gang er ny og alligevel typisk og genkendelig. Dette nummer er sort som en flagermus og som altid sanseligt forløst af Line-Gry Hørup. Denne gang elsker jeg noget så prosaisk som sidetallene, der har det smukkeste *schwung* over sig, som var de skrevet med blæk. Sådanne æstetiske detaljer stimulerer også en nedlukningspræget hjerne.

NATUR

STIMULERER BÅDE HJERNE OG SANSER

Det naturkritiske tidsskrift *Ny Jord* er et wunderkammer af særligt udvalgt stof, der føles decideret livsstimulerende

AF MARIA KJÆR THEMSEN

NY JORD NR. 5 - TIDSSKRIFT FOR NATURKRITIK
Jeppe Carstensen og Andreas Vermehren Holm (red.)
Forlaget Virkeligt · 249 kroner

Hannah Heilmann: 'Solfald (2020) Malet med brombærrørene, der var modne i august i år'. Fra *Ny Jord* 5

en metafor for den eksistentielle tomhed, man ikke skal forfalde melankolsk til, men må lære at værdsætte og kende *som den rene væren*: »et centrum i al sin væld, netop af den grund, fordi det menneskelige arbejde forbliver udvisket (...) Og for ikke at blive ædt op af intetheden eller tomheden må man skabe den i sig selv, eller man må i det mindste standse op, blive hængende, i ekstasens negative del.«

Det er noget af det mest meningsfulde,

tionen for ikke blot at finde dette smukke uddrag af en for mig ukendt spansk filosof, men også for at oversætte det. Det er sjælsudvidende stof, eller som Elfriede Jelinek siger i sin tekst: »Skov, skønnere end jeg troede, wow!« Ud over de litterære skovtekster er der også en række artikler, der konkret forholder sig til vores natur og skov lige nu. Det er præcis den kobling *Ny Jord* har så god succes med – at trykke ældgammel poesi og ny filosofi og jour-